

Kannattaako vanhaa kunnostaa?

Porisevat porstuat ja pohjoiset kulttuurimaisemat -hanke

Leader Pohjoisin Lappi ry

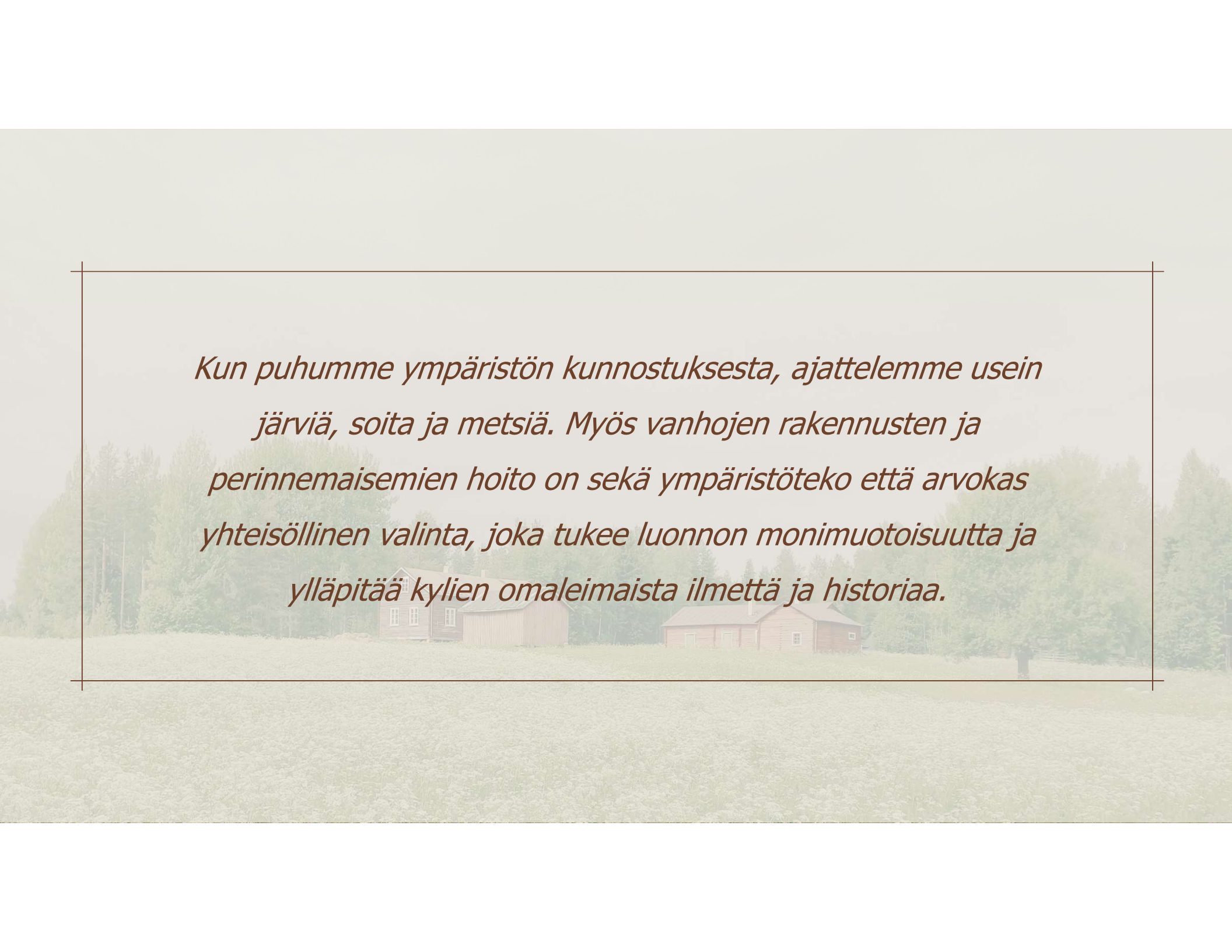
**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

LEADER

Pohjoisin Lappi

Kun puhumme ympäristön kunnostuksesta, ajattelemme usein järviä, soita ja metsiä. Myös vanhojen rakennusten ja perinnemaisemien hoito on sekä ympäristöteko että arvokas yhteisöllinen valinta, joka tukee luonnon monimuotoisuutta ja ylläpitää kylien omaleimaista ilmettä ja historiaa.

Kuva: Janne Jakola

Rakennusten merkitys

- "Vanhan" sijasta voitaisiin puhua "olemassa olevasta"
- Rakennettu ympäristö kertoo kylän tarinaa – elinkeinohistoria, suvut & henkilöt
- Monen rakennuksen arvoa vaikea ymmärtää ilman sen historian tuntemusta
- Vanhojen tekijöiden ja menneiden sukupolvien kunnioittaminen
- Hoidettu rakennusperintö luo viihtyvyyttä ja omaleimaisuutta
- Lisää kylän houkuttelevuutta myös uusille asukkaille

Kestävät rakennukset

- Paikalliset luonnonmateriaalit, esim. hirsi, päre
 - Käytöstä ja turvallisuudesta vuosisatojen kokemus
 - Lähellä tuotettuja
 - Uusiutuvia, kierrätettäviä ja biohajoavia
- Kestävät rakennukset, elinkaari huomattavasti pidempi kuin nykyrakennuksilla
- Olemassa olevien rakennusten kunnostaminen ja tyhjiillään olevien tilojen uusi käyttö uuden rakentamisen sijaan...
 - On resurssiviisasta
 - Säästää luonnonvaroja
 - Vähentää purkamisessa ja rakentamisessa syntyvän jätteen määrää
- Oikea-aikainen korjaaminen ja ylläpito

Kunnostamisen rahoitus

- Säilyttävään ja palauttavaan korjaamiseen, jolla edistetään kohteen ja sen kulttuurihistoriallisen arvon säilymistä ja vahvistumista
- ELY-keskus: avustukset rakennusperinnön hoitoon
 - Hakuaika 17.10.-1.12.2025
 - Max 50 % kokonaiskustannuksista
- Museovirasto: rakennusten ja kulttuuriympäristökohteiden entistämisaavustukset
 - Hakuaika 19.1.-27.2.2026
 - Max 40 % kokonaiskustannuksista
- Kotiseutuliitto: avustus seurantalosten korjaamiseen
 - Hakuaika 1.-31.10.2025

Kannattaako kunnostaa?

Maisemanhoidon rahoituskanavat

ELY-keskuksen kautta rahoitettavat:

Helmi-elinympäristöohjelma

- Vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja turvaa luonnon tarjoamia elintärkeitä ekosysteemipalveluja. Samalla hillitään ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista. Kohdennettu arvokkaisiin ja inventoituihin perinnebiotooppikohteisiin ja niiden ennallistamiseen!

Maaseuturahasto 2023-2027

- Investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi parantavat maaseudun maisemanhoitoa, kylämaisemien ja luonnon monimuotoisuutta sekä ekosysteemipalveluja. Tuettavat kohteet lisäävät maaseutualueen vetovoimaa ja virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoito –sopimus

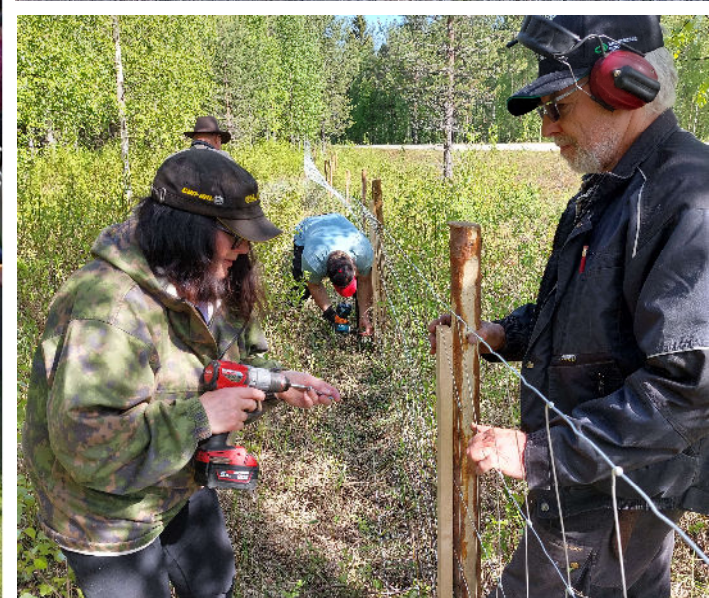
- Ensisijainen tavoite maatalousluonnon monimuotoisuuden lisääminen yksittäisillä inventoiduilla kohteilla

Paikallislähtöinen Leader-rahoitus

- Paikallisten asukkaiden ideoista nousevia kustannuksiltaan pieniä asumisviihtyvyyttä ja luonnon monimuotoisuutta lisääviä hankkeita. Yhdessä tekeminen korostuu! Samoin kohteiden sijoittuminen kyläympäristöön

Museoviraston avustukset

- Muinaisjäännösten hoitoavustusten tavoitteena on edistää kiinteiden muinaisjäännösten säilymistä ja tunnistamista tukemalla alueiden maisemanhoitoa ja kohteiden merkitsemistä.
- Avustuksen tarkoituksena on säilyttää arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä osana kansallista kulttuuriperintöä ja tukea rakennusrestauroinnin työtapojen säilymistä.

Mitä voimme tehdä yhdessä?

- Kutsutaan kylään oman alueen vastuumuseon korjausrakentamisen asiantuntija antamaan kunnostusvinkkejä maksutta
- Kunnostetaan vanhoja rakennuksia ja käytetään niitä
- Hoidetaan maisemia yhdessä
- Muistetaan kuunnella ja tallentaa paikkoihin, rakennuksiin, elinkeinoihin, kylän historiaan liittyviä tarinoita ja muisteluksia

Porisevat porstuat ja pohjoiset kulttuurimaisemat

- Toteutusaika: 1.4.2024-31.3.2026
- Toteutusalue: Lapin maakunta
- Rahoittaja: Euroopan maaseuturahasto 2023–2027
- Hallinnoija: Leader Pohjoisin Lappi ry
- Kustannusarvio: 304 350,12 €
- Yhteistyökumppanit: Lapin alueelliset vastuumuseot, koulutuskuntayhtymä OSAO, Oulun yliopisto, MTK-Lappi, paikallismuseot
- Kulttuuriympäristötiedon ja -taitojen lisääminen, paikkoihin ja rakennuksiin liittyvän muistitiedon tallentaminen, paikallismuseoiden tukeminen
- Esimerkiksi kylätapahtumat, muistelutilaisuudet, tiedottaminen, maisemanhoidon tukeminen
- Oppilaitosyhteistyö: opinnäytetyöt, käytännön työpajat, projektikurssi
- Paikallismuseopilottikohteet: kesätyöntekijät, toiminnan kehittäminen, viestintä

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Pohjoisin Lappi

Tuloksia tähän mennessä

- 4 kulttuuriympäristöpäivää
- 4 työpajaa oppilaitosyhteistyössä
- 3 perinnetaitotyöpajaa
- 5 webinaaria
- 7 muistelutapahtumaa
- 14 lehtijuttua, 374 somepostausta
- 9 muistitietohaastattelua
- 4 paikallismuseopilottikohdetta
- 5 kesätyöntekijää
- 2 opinnäytetyöntekijää
- Yhteensä 34 tapahtumaa
- 655 osallistujaa
- Tulossa: Sompion museoreitti, videoita, podcast-kokeilu, aineettoman kulttuuriperinnön keräämisen malli

Ota yhteyttä

Isa Tuuri

projektipäällikkö

isa.tuuri@pohjoisinlappi.fi

040 826 6620

Salla Marjakangas

projektityöntekijä

salla.marjakangas@pohjoisinlappi.fi

044 9015 100

Annika Kostamo

kehittämispäällikkö, maisemanhoidon
asiantuntijatehtävät

annika.kostamo@pohjoisinlappi.fi

040 134 9940

Lue lisää:

- **Instagram:** @porisevatporstuat
- **Facebook:** Porisevat porstuat ja pohjoiset kulttuurimaisemat
- **Nettisivut:** www.pohjoisinlappi.fi